

Bűnmegelőzés és hazafiság

Interjú Túrós András ny. r. altábornaggal, az Országos Polgárőr Szövetség elnökével

LIPPAI Zsolt¹ - KARDOS Pál²

Hazánkban több mint 65 ezer polgárőr megközelítőleg 2000 egyesületben és 20 (megyei és fővárosi) szövetségbe tömörülve végzi szabadidejében önkéntesen vállalt bűnmegelőzési feladatait. Napjainkra a polgárőrség a közbiztonság egyik fő letéteményese, a rendőrség, a rendvédelmi és rendészeti szervek, továbbá a helyi önkormányzatok stratégiai partnere lett, jelentős és tevékeny részt vállalva a bűncselekmények megelőzéséből, az állampolgárok szubjektív biztonságérzetének javításából.³

¹ Lippai Zsolt r. alezredes, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék, mesteroktató; Rendészettudományi Doktori Iskola, doktori hallgató. Zsolt Lippai, Police Lieutenant Colonel, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement, Department of Private Security and Local Governmental Law Enforcement, Assistant Lecturer, Doctoral School of Police Sciences and Law Enforcement, PhD student. E-mail: lippai.zsolt@uni-nke.hu

² Kardos Pál, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Magánbiztonsági és Önkormányzati Rendészeti Tanszék, szaktanár; Zuglói Önkormányzati Rendészet, igazgató; Budapesti Polgárőr Szövetség, elnök; Országos Polgárőr Szövetség, általános és oktatási elnökhelyettes. Pál Kardos, lecturer, University of Public Service, Faculty of Law Enforcement, Department of Private Security and Local Governmental Law Enforcement. Director of the Local Governmental Law Enforcement in Zugló, Presidency of the Budapest Auxiliary Police Federation, Vice-presidency of the Nationwide Auxiliary Police Federation. E-mail: kardosp@uni-nke.hu

³ Christján László: Rendészeti szervek. In Jakab András – Fekete Balázs (szerk.): *Internetes Jogtudományi Enciklopédia* (Alkotmányjog rovat, rovat szerkesztő: Bodnár Eszter, Jakab András) 2018. 5.4. A polgárőrség.

Az Országos Polgárőr Szövetség 2021-ben ünnepelte alapításának 30. évfordulóját, amely alkalomból annak elnökét, dr. Túrós András ny. r. altábornagyot kérdeztük meg. Altábornagy úr a rendszerváltozás idején országos rendőrfőkapitány, belügyminiszter-helyettes, 1997-től pedig az Országos Polgárőr Szövetség elnöke, aki rendőri vezetőként élte át a polgárőrség megalakulását, majd a szövetség elnökeként mint a szakmapolitika egyik legismertebb képviselője irányítja a szervezetet.

Magyar Rendészet: Amennyiben jellemeznie kellene a polgárőrség fejlődését annak kialakulásától napjainkig, azt hogyan tenné meg, milyen sarokpontokat jelölne meg?

Túrós András: A polgárőrség létrejöttének hazánk rendszerváltozáshoz kapcsolódó közbiztonsági okai voltak és vannak jelenleg is. Országunkban az állampolgári fegyelem jelentősen fellazult, és a jogszabályi változások következtében lehetőség nyílt arra, hogy az állampolgárok egyesüljenek, hogy különböző csoportokba, egyesületekbe tömörüljenek. Ez óriási lélegzetvétel volt minden magyar ember számára a korábbi rendszerhez képest, ahol ilyen szempontból nyilvánvalóan tilalom volt. Ugyanakkor, ha az önkéntes rendőrséget veszem alapul, azt felülről hozták létre jogszabállyal és rendőrségi feladatként, tehát az önkéntes rendőri csoportok rendőri szervezéssel jöttek létre. Ezáltal gyökeresen megváltozott a helyzet, egy új bűnügyi, közbiztonsági állapot teremtődött meg országunkban, amely szorosan kapcsolódik a rendszerváltozáshoz, a nyitott határokhoz, továbbá ahhoz, hogy ebben az időszakban a rendészeti szervek jelentősen meggyengültek. Ezerszámra hagyták el a testületet a rendőrök és rendészeti munkatársak. Egyszerűen azt is mondhatnám, hogy kényszer szülte helyzetbe került az ország és a lakosság azon része, akik tenni akartak közös biztonságunk érdekében. Elsősorban ezt tekintem az alaphelyzet legfőbb gyakorlati vonásainak.

Visszatekintve úgy látom, hogy a polgárőrségnek három fő fejlődési szakasza volt. Az első az 1991–1996 közötti időszak, az útkeresés időszaka, amikor a lelkesedés vitte előre a tevékenységüket, gyakorlatilag sem önkormányzati, sem állami és különösebb rendészeti támogatást sem kaptak. Ekkor saját eszközeikkel, felszerelésükkel, önköltségen működtették magukat. Botladozás volt politikai szempontból is. A nyilvánvalóan fiatal demokrácia, az új kormány gyanakodással figyelte ezeket a szerveződéseket, mert még nem tudták hová tenni, mi is a céljuk, esetleg politikai vagy ne adj' Isten hatalmi céljaik vannak az egyesületekbe tömörülő embereknek.

1997–1998-ban új helyzet teremtődött, amikor belső konfliktusok következtében újabb kényszerű váltás tanúi lehettünk. A váltás során világossá kellett tenni, hogy a polgárőrség egy civil szerveződés, így nem rendelkezhet semmiféle hatósági jogkörrel vagy olyan eszközzel, amely – mint önkéntes szervezetet – ilyen szempontból kedvezően érintene. Véleményem szerint ez mentette meg a polgárőrséget, mert azokat a militáns törekvéseket, amelyek az első időszakban felszínre jöttek,

sikerült letörni. A polgárőrség második időszakának későbbi szakaszára kialakult a szalonképesebb civil bűnmegelőzés, amelyet már az állam is elfogadott, és a rendőrség is kezdett felkarolni. Felismerték a civil szerveződésben rejlő értékeket, és sikerült jó néhány, figyelmet érdemlő szakmai programmal is belépni a bűnmegelőzés területére. A rendőrség tulajdonképpen ebben a második szakaszban nyújtotta ki a kezét egyértelműen a polgárőrség felé. Bár az első időszakban is voltak már lépések, de azok még nem voltak eléggé hatékonyak és erősek.

Ugyanakkor a harmadik szakaszban, az utóbbi tíz évben már stratégiai partnerséget kaptunk a kormánytól. Ennek hatásaként számos országos hatáskörű szerv is stratégiai partnereként kezelte a polgárőrséget. Ekkor indult meg érdemben a polgárőrség szakmai, szervezeti és technikai fejlődése, amellyel egy minden tekintetben felemelkedő pályára léptünk.

M. R.: Milyennek látja a ma polgárőrségét?

T. A.: Magyarországnak ma már tulajdonképpen közmegebecsülésben és köztisztviselésben működő, lakossági, rendészeti, kormányzati, állami háttérrel rendelkező polgárőrsége van. Külön szeretném kiemelni a rendőrséget, illetőleg azt a hátteret, amely a polgárőrséget a rendészet nagy családjának szélén elhelyezte. A félprofi bűnmegelőző szervezetté vált polgárőrséget befogadták, amely nemcsak a társadalmi elfogadottságnak volt köszönhető, hanem annak az országosan szervezett képzésnek, oktatásnak is, amely magasabb szintre emelte a polgárőrök szakmai felkészültségét. Megvalósult az a célkitűzésünk, hogy felkészült, a szolgálatellátáshoz szükséges közbiztonsági, bűnmegelőzési alapismeretekkel rendelkező polgárőrök legyenek az egyesületek tagjai. Mindez elősegítette, hogy partneri kapcsolat alakuljon ki a társszervekkel, azt is mondhatnám, hogy a rendészeti szervek – különösen a rendőrség – maguk mellé emelték a polgárőrséget.

M. R.: Kimondhatjuk, hogy a biztonság közös küldetésének megteremtésében napjainkra már megkerülhetetlen a polgárőrség?

T. A.: Számos dicsérő szót hallunk rendőri vezetőktől, politikusoktól, polgármesterektől. Olyan megfogalmazások hangzanak el, hogy a polgárőrség nélkül Magyarország településein, hazánk régióiban nincs biztonság, nincs közbiztonság. Ezekben a pozitív véleményekben benne van, hogy civilekről, önkéntesekről van szó, ami egyszerre elismerés és motiváció, egyfajta biztatás, hogy szükség van rátok, ahogy eddig is tettétek a dolgokat, és azt szeretnénk, ha ez így folytatódna.

Pontosan tudjuk a polgárőrség helyét és a szerepét. A polgárőrségnek küldetése van, amely küldetés határait, ha átlépjük, azt átlépi a polgárőrség is. Sohasem szabad elfelejteni, hogy a polgárőrség tulajdonképpen a közrendvédelmi járőr és a körzeti megbízott járőrszolgálatnak lemásolása civil formában. A mi terepünk a közterület, a külterület, ahol elsősorban a jelenléttel előzzük meg a jogsértéseket, másrészt

a jelenlétünkkel befolyásoljuk a lakosság szubjektív biztonságérzetét. Véleményem szerint ez adja tevékenységünk 70-80%-át, de talán már át is léptük ezeket a határokat. A polgárőrség szakosodott, egyre több olyan területet is felvállalunk, amelyre a bűnmegelőzés és a közbiztonság védelme szempontjából szükség van. A balesetmegelőzés, a közlekedésbiztonság, a motoros tagozat, a határvédelem, az illegális migráció elleni fellépés, a lovas szolgálatellátás, a külterületi járőrszolgálat, az ifjúsággal, a fiatalokkal való foglalkozás, a honvédelmi, hazafias nevelés egyaránt színesítik a palettánkat. Mind-mind azt bizonyítják, hogy a polgárőrség a bűnmegelőzésben nagyon általánosan mozgó szervezet, nem ragadt le a régi, hagyományos megfogalmazásnál, hogy a polgárőrök a bűnmegelőzés utcai harcosai. Mint az egyértelműen megállapítható, most már sokkal többek vagyunk annál.

M. R.: Mi lehet a polgárőrségben rejlő legnagyobb erősség?

T. A.: A polgárőrség sok-sok kis közösségből épül fel. Az egyesületek 2000 körüli száma folyamatosan változik, országunkban szinte hetente alakulnak új egyesületek. Meggyőződésem szerint ez egy olyan, a településeken jelen lévő közösségi erő, egy olyan civil szerveződés, amely egyre inkább nélkülözhetetlen, amely hatással van a helyiekre, a lakosságra és más civil szervezetekre, még azt mondom, talán a politikai pártokra is. A polgárőrség mint amolyan mindennel foglalkozó szervezet működése és közösségi ereje az, amelyet nagyon büszkén tudok szemlélni és bemutatni, ahogyan annak nevelő hatását is. Van egy működő közösség, amelyben a sport, a kultúra és a karitatív tevékenység is kiemelt fontosságú. Ez az egyik oldala, a másik pedig az, ahogyan más emberek biztonságát vállalták fel. Ha nézem az átlagembert, akkor ő az, aki a szabadidejét feláldozza és ajándékba adja másoknak. Ez sokkal nagyobb ajándék, mint ha bármilyen pénzt, technikai eszközt vagy informatikai eszközt ajándékozna embertársainak. A szabadidő nyilvánvalóan a regenerálódást, a pihenést és a családot, a kikapcsolódást szolgálná, ennek jelentős részét áldozza fel a polgárőr. Véleményem szerint ez emeli fel a polgárőrséget, amellyel kapcsolatban azt szoktam mondani, hogy a polgárőrség a civil szervezetek királynője, pontosan azért, mert nem öncélú, hanem mások érdekében tevékenykedik.

M. R.: Ez az önfeláldozó tevékenység visszatükröződik-e valamilyen formában?

T. A.: Nagyon sok elismerő, köszönőlevél érkezik a polgárőrség vezetőihez. Tevékenységünk elismerése különösen felerősödött a Covid-19-világjárvány ideje alatt nyújtott polgárőri tevékenység kapcsán. A kórházigazgatóktól is tömegesen érkeztek elismerő levelek, de azt gondolom, hogy ezt támasztja alá Christián László kutatása is, amelyben a megkérdezettek 83%-a fontosnak, szükségesnek tartja a polgárőrséget, és egyetért azzal, hogy fejleszteni, támogatni kell a tevékenységét Magyarországon. Három évvel ezelőtt 300 polgármester véleményét kérdeztük meg a településén működő polgárőr-egyesületek tevékenységéről és hatékonyságáról.

A megkérdezett településvezetők közül 298-an felsőfokon nyilatkoztak, mindössze két önkormányzat utasította el a polgárőrség tevékenységét. A többség véleménye szerint erre a hatékony szervezetre szükség van, és itt még nem is beszéltem a polgárőrséget érintő pozitív lakossági visszajelzésekről, a nagyszámú rendőrségi és belügyi elismerésekről. Büszkén és egyértelműen kijelenthetem, hogy nagyon jó lakossági és társadalmi háttere van a polgárőrségnek.

M. R.: Van-e gyengesége a polgárőrségnek?

T. A.: Igen, sajnos nagyon sok van. Elsők között említeném a polgárőrség korfáját, annak összetételét, amelyben nagyon magas az átlagéletkor. Ennek nyilvánvaló szociológiai okai vannak, mert elsősorban a nyugdíjasok tudják vállalni azt, hogy folyamatos szolgálatot tudjanak ellátni, tehát magas az átlagéletkor. Láthatóan van egyfajta fáradtság, egyfajta fizikai probléma a polgárőrségen belül. Szemmel látható, hogy a 65 ezer polgárőr közül nagyjából 35 ezer fő 60 év feletti, és ha nem tudunk fiatalítani, akkor egészen biztos, hogy a polgárőrség létszáma 10-20 év múlva jelentősen csökkenni fog.

Másik gyengesége, hogy nagyon nehezen tudunk lépést tartani a modern társadalommal, a modern technikával, az informatikával, tehát ebből kifolyólag is gyökeres változtatás kellene. Először is meg kellene teremteni a polgárőr-tevékenység informatikai hátterét, másrészt fel kellene készíteni a polgárőröket arra – és itt elsősorban egyesületi vezetőkről beszélek –, hogy az informatika segíti a tevékenységünket, és nem egy olyan idegen eszköz, amelyre már ránézni is gondot okoz. Ha lépést akarunk tartani a fejlődéssel és a bűnmegelőzés változásaival, akkor a polgárőrséget is erre a pályára kell lassan, ütemesen állítani.

A harmadik gyengeséget abban látom, hogy a polgárőrség sikerei azok, amelyek néha – most így fogalmazok – kiverik a biztosítékot. A korábban említett társadalmi elfogadottság több esetben irigységet szül, vagyis vannak, akik nem nézik jó szemmel a polgárőrség sikereit.

Ugyanakkor az is igaz, hogy, mint minden szervezetben, így nálunk is vannak olyan személyek, akik összeférhetetlenek. Azt látom, hogy nem tömegesen, legfeljebb 1-4%-ról van szó, de bekerülnek olyan bomlasztó személyek is, akik polgárőrségellenes belső nézeteltéréseket gerjesztenek. Nekünk ezzel is foglalkoznunk kell, ami rendkívül nehéz, mert civil szervezetről van szó, és helyi közösségek döntenek arról, hogy kik a tagok és kik a vezetők. Tehát ebben kell öntisztulás, és ezzel újra és újra foglalkoznunk kell.

A toborzás kérdéskörét sem kerülhetem meg. Jelentősen megváltoztak a társadalmi viszonyok, sajnos az állampolgárok is sokkal közömbösebbek. Sokkal nehezebben vehető rá az önkéntes tevékenységre, és ebből fakad a tagsággal kapcsolatos deficit, hogy egyre nehezebb a toborzás, mert az embereket nehéz rávenni az önkéntességre.

M. R.: Véleménye szerint merre tart a polgárórség Magyarországon?

T. A.: Úgy gondolom, hogy a polgárórség mostanára már gyökeret eresztett a magyar társadalomban, és van jövője. Most a legfontosabb cél az, hogy ezt az elfogadott és jó közbiztonságot szinten tartsák az országban, amelyhez a polgárórség is járuljon hozzá. Úgy látom, hogy a polgárórség olyan hazafias jövőt lát maga előtt, amelyben rendkívül fontos az ország szuverenitása, amelyben a polgárórség is letette már a névjegyét. Véleményem szerint a rendórség, a közbiztonság, a bűnmegelőzés mellett egyre inkább nagyobb szerepet kaphat a haza, a határ védelme, az illegális migráció elleni küzdelem. Közbiztonság, bűnmegelőzés, határvédelem, honvédelem és hazafias nevelés, én ezeket látom a közeljövő egyik irányának.

M. R.: Ha most meg kellene fogalmazni a következő három évtized feladatait, milyen célokat határozná meg?

T. A.: Az első, hogy a polgárőrök oktatását, képzését hozzá kell igazítani a társadalmi elvárásokhoz, a bűnözés és a bűnmegelőzés változásaihoz. Úgy tűnik, hogy a közeljövőben a bűnözésben is átrendeződés lesz látható, az úgynevezett „egyszerű bűncselekmények” visszaszorulóban vannak, új típusú bűncselekmények fognak megjelenni, amire fel kell készíteni a polgárőröket. Ezért van rendkívül nagy szükség arra, hogy minél több fiatal legyen a polgárórségen belül.

A második az, hogy a kormányzat által nyújtott technikai, anyagi és pénzügyi támogatást továbbra is biztosítani szükséges részünkre. Amennyiben ez a stratégiai partnerség csökken vagy megszűnik, az tulajdonképpen a „polgárórség halálát” is jelentheti. Működésünket az is jelentősen befolyásolja, hogy milyen viszonyban vagyunk az országot vezető politikai elittel, tehát ha megint olyan helyzet állna elő, hogy „jó, ha vagytok, eltűrjük, hogy dolgozzatok”, akkor a polgárórség léte veszélybe kerülhetne. Tulajdonképpen ezt a kormányzati támogatást kell szinten tartani, illetőleg a fejlődés érdekében emelni is kell, hogy a polgárórség a célkitűzéseit ténylegesen meg tudja valósítani. Ez nagyon fontos.

Harmadikként pedig sokszor azt mondjuk, hogy a polgárórség a haza védelmének és biztonságának az egyik legfontosabb civil pillére. Itt az önkéntesség szinten tartása okozhat igazán komoly nehézségeket a jövőben, mert látható, hogy a magyar társadalomban az önkéntesség visszaszorulóban van. Nagyon kell vigyázni minden egyes polgárőrünkre, arra, hogy az önkéntesség fennmaradjon, mert azt is mondhatnám, hogy klasszikus értelemben a polgárórség a mások iránt végzett munka, az önkéntesség utolsó mohikánja.

M. R.: Helyezzünk el egy képzeletbeli időkapszulát a polgárórség jövőnek szánt üzenetével, amelyet csak 30 év múlva bonthatnak fel. Mit helyezne el benne?

T. A.: Inkább kérdéseket tennék fel azoknak, akik 30 év múlva azt majd felbontják. Megőriztették a polgárőrséget? Együtt van ez a polgárőrség, ugyanolyan színvonalon, mint 2021-ben? Tevékenysége jelentősen hozzájárul 2051-ben az ország közbiztonságához? Én ezeket a kérdéseket tenném fel nekik, és kérném, hogy erre válaszoljanak.

M. R.: A vége felé pedig az obligát kérdés: van-e a kérdésekre adott válaszokon túli mondanivalója?

T. A.: A beszélgetést megköszönve még egy valami jutott eszembe: a számomra nagyon szimpatikus modern hazafiság kifejezés, amelyet kiegészítenék a honvédelemmel és hazafias neveléssel. Véleményem szerint ezek a polgárőrség legfőbb jellemzői.

FELHASZNÁLT IRODALOM

Christián László: Rendészeti szervek. 5.4. A polgárőrség. In Jakab András – Fekete Balázs (szerk.): *Internetes Jogtudományi Enciklopédia* (Alkotmányjog rovat, rovatszerkesztő: Bodnár Eszter, Jakab András) 2018. Online: <http://ijoten.hu/szocikk/rendeszeti-szervek>